

Gaziantep University Journal of Educational Sciences
Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi
e-ISSN: 2667-5145

Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlıkları ve Yaşam Doyumları:
6 Şubat 2023 Depremi Sonrası Bir Araştırma*

Teachers' Psychological Resilience and Life Satisfaction:
A Study After the February 6, 2023 Earthquake

Akif KÖSE^a, İlkay KARTAL^b, Mehmet UZUN^c

Article Info/Makale Bilgi

Received/Alındı: 29/10/2023
Revised/Düzeltildi: 29/11/2023
Accepted/Kabul edildi: 04/12/2023

Anahtar kelimeler:

Deprem, öğretmen, psikolojik sağlamlık, yaşam doyumu

ÖZ

Bu çalışmada 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremleri yaşayan öğretmenlerin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyum düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nicel yöntemde ve ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş ili Onikişubat ve Dulkadiroğlu merkez ilçelerindeki kamuya ait anaokulu, ilkököl, ortaokul ve liselerde görev yapan 9473 öğretmen; araştırmanın örneklemini ise evren içerisinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiş 436 öğretmen oluşturmuştur. Elde edilen verilerin analizinde t-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, korelasyon ve basit regresyon analizleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyum düzeylerinin "orta" düzeyde olduğu, öğretmenlerin psikolojik sağlamlığa ilişkin görüşlerinin cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından anlamlı biçimde farklılaştığı ve psikolojik sağlamlığın yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler getirilmiştir.

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the psychological resilience and life satisfaction levels of teachers who experienced the Kahramanmaraş-epic entered earthquakes that occurred on February 6, 2023. The population of the research, which was conducted in quantitative method and correlational survey model, consisted of 9473 teachers working in public preschools, primary schools, secondary schools and high schools in the central districts of Onikişubat and Dulkadiroğlu in Kahramanmaraş province in the 2022-2023 academic year; the sample of the research consisted of 436 teachers determined by the convenience sampling method from the population. In the analysis of the data obtained, t-Test, One-Way Analysis of Variance, correlation and simple regression analyses were used. As a result of the study, it was found that teachers' psychological resilience and life satisfaction levels were at "moderate" level, teachers' views on psychological resilience differed significantly in terms of gender and age variables, and psychological resilience was a significant predictor of life satisfaction. As a result of the study, recommendations were made practitioners and researchers.

Keywords:

Earthquake, teacher, psychological resilience, life satisfaction

* Bu çalışma, 20-23 Eylül 2023 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen Uluslararası Eğitim Kongresinde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

^a Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, akifkose@ksu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4813-6375

^b Öğretmen, Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ilkaykurtoglu@gmail.com, ORCID ID: 0009-0007-9889-6317

^c Öğretmen, Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğü, mehmetuzun461@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2786-5533

Giriş

İnsana şekil vermesi yönüyle eğitim sistemleri açısından önemli bir yere sahip olan öğretmenler, toplum adına bireyi yetiştirme sorumluluğu bulunan vazgeçilemez sosyal temsilcilerdir. Bireylere birtakım duygu, davranış, beceri ve değer kazandırması yönüyle önemli bir konumunda olan öğretmenlik mesleği (Gönen, 2020), insan ruhunu ve karakterini inşa etmesi yönüyle öğretmene sanatkâr olmayı gerektiren bir sorumluluk da yükler (Topçu, 2021). Bu bakımdan öğretmenlik mesleğini icra edenlerin nitelikli bir eğitim sunabilmeleri ancak onların nitelikli olmaları ile mümkün olabilir (Şişman, 2022). Etkili ve verimli bir eğitim için gereklilik olarak görülen öğretmen başarısı ise birtakım örgütsel faktörle ilgili olduğu gibi öğretmenin kişiliği, entelektüel birikimi, alan bilgisi, öğretim yöntemleri ile ilgili tutumları (McDonald, 1975 akt: Kızıltepe, 2002; Murray, 1983; Yıldırım vd., 2011), yaşam doyum ve psikolojik sağlamlıkları (Altuntaş & Genç, 2018; Köse, 2022; Lyubomirsky, 2001; Öter & Dağlı, 2022; Uludağ, 2019) ve mesleki tutumları gibi birçok bireysel faktörle de ilişkilidir.

Öğretmenlerin eğitim öğretim sürecindeki başarısını belirleyen bireysel faktörlerden biri onların sahip oldukları psikolojik sağlamlıklarıdır (Gönen, 2020). Çünkü bireylerin zorlu durumlar karşısındaki tutumlarında psikolojik sağlamlığın önemli bir faktör olduğu ifade edilebilir. Zorlayıcı bir doğası olan öğretmenlik mesleği öğretmenler açısından birtakım rutin problemleri, sıkıntılı ve zorlu durumları bünyesinde barındırır. Öğretmenler ise bu durumlarla psikolojik sağlamlıklarının varlığı ve düzeyine göre baş etmeye çalışırlar. Bu noktada var olan güçlü bir psikolojik sağlamlık, sürecin en az kayıpla ya da kayıpsız sonuçlanmasına katkı sunabilir.

Her mesleğin, doğası gereği üstesinden gelinmesi gereken birtakım zorlu/zorlayıcı durumları söz konusudur. Ancak öğretmenlerin çok farklı zorlu/zorlayıcı durumlarla (örneğin; farklı karakterdeki bireylerle çalışma, karakter inşa etme, davranış kazandırma/değiştirme, sınıf yönetimini sağlama, olumsuz öğrenci davranışlarıyla ve disiplin sorunları ile baş etme, öğrenci/veli/okul yönetimi beklentilerini karşılama gibi) baş etmek durumunda kaldıkları da bilinmektedir. Bu zorlu durumlardan birisi ise yakın geçmişte tüm dünyayı etkisi altına alarak psikolojik sağlamlığın önemini ve işlevini bir kez daha dikkatlere sunan Covid 19 Pandemisidir. Toplumdaki her bireyi ve her meslek grubunu olumsuz etkilediği gibi öğretmenleri de birçok açıdan olumsuz etkileyen Covid 19 Pandemisi, uzun yıllar benzer yöntemlerle gerçekleştirilen ve bir rutin haline gelmiş klasik eğitim öğretim uygulamalarını temelinden sarsmış, bu süreçte yüz yüze eğitim yerini uzaktan eğitime bırakmış ve öğretmenler hiç alışık olmadıkları uzaktan eğitim uygulamasıyla çalışmalarını sürdürmek zorunda kalmışlardır. Bu durum öğretmenler açısından birtakım teknolojik yeterlikleri ve yeni uygulamaya uygun sınıf yönetimi becerilerini gündeme getirmiştir. Toplumun tüm kesimlerini sosyal, kültürel, ekonomik ve sağlık yönünden etkileyen bu süreçte öğretmenler de toplumdaki diğer bireyler gibi bireysel manada etkilenmiş olmanın yanı sıra yaptıkları işin doğrudan etkilenmesi yönüyle de sürecin olumsuz yönlerini

görece fazla yaşamışlardır. Yaşanan bu olumsuz durum, sürece uyum sağlayabilme ve süreci etkili bir şekilde yönetebilme adına öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarının önemini daha da ön plana çıkarmıştır.

Öğretmenler Covid-19 Pandemisi sonrası, rutin eğitim uygulamalarına henüz dönülebilmişken 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen ve çok geniş bir coğrafyayı olumsuz etkileyen Kahramanmaraş merkezli depremlerle birlikte çok daha zorlu bir sürecin içerisine girmişlerdir. Deprem felaketiyle birlikte birçok kayba uğramış olan öğretmenler deprem sonrasında felaketin yarattığı psikolojiyle ve zorlayıcı şartlarla mücadele etme durumunda kalmışlardır. 2023 yılı nisan ayından itibaren deprem bölgelerinde açılmaya başlanan okullarda eğitim öğretim sürecini yürütmek durumunda kalan öğretmenlerin, yaşadıkları zorlu durumların üstesinden gelebilmeleri, sağlıklı bir şekilde hayatlarına devam edebilmeleri, depremden çok farklı şekillerde/düzeyle etkilenmiş olan ve travma yaşayan öğrencilerine destek olabilmeleri ayrıca eğitim öğretim sürecini nitelikli bir biçimde yürütebilmeleri için psikolojik sağlamlıklarının gereği ve önemi daha fazla hissedilmiştir. Yaşanan tüm bu zorlu süreçler psikolojik sağlamlığın öğretmenlik mesleği açısından önemini bir kez daha ortaya koymuştur.

Öğretmenlik mesleği gerek özünde barındırdığı gerekse sürecin ortaya çıkardığı zorlu durumlarla güçlü bir biçimde baş edebilmeyi bir diğer ifade ile psikolojik sağlamlığın varlığını zorunlu kılan bir meslektir. Öğretmenlik açısından bu denli önemli ve gerekli olan psikolojik sağlamlık, kavram kökeni olarak Latince *resilens* kelimesinden türetilmiştir. Bir kişinin karşılaştığı olumsuzlukların zararlı etkilerini önleyebilme, en aza indirebilme veya üstesinden gelebilme kapasitesi olarak tanımlanabilen kavram (Greene, 2002), ulusal alanyazında farklı şekillerde kullanılmaktadır. Kavramın, psikolojik sağlamlık (Aydın 2010; Gizir, 2007; Kararımak, 2006; Selçuk, 2023), yılmazlık (Öğülmüş, 2001), psikolojik dayanıklılık (Kavi & Karakale 2018; Ogelman & Akdoğan, 2022), kendini toparlama gücü (Işık, 2016; Terzi, 2006) şeklinde kullanımlarının olduğu görülmektedir.

Zorlayıcı ve stresli yaşam olayları sonrasında bireylerin kendini toparlama ve eski yaşantısına tekrar dönebilme gücü, pozitif psikolojide psikolojik sağlamlık olarak incelenmektedir (Doğan, 2015). İlk defa 1950’li yılların başında Block tarafından kullanılan kavram (Akt. Kararımak, 2006) insanın, hayatında meydana gelen önemli değişiklikler, olumsuz ya da riskli durumlarla karşı karşıya kaldığında etkili bir şekilde bu durumların üstesinden gelebilme yeterliği veya kapasitesi (Steward vd., 1997) olarak tanımlanmaktadır. Kavramı “sıradan mucize” olarak ifade eden Masten (2001) ise “adaptasyon ve kişisel gelişimi olumsuz etkileyebilecek risk faktörlerine rağmen iyi sonuçlar elde edilebilmesi” şeklinde tanımlamıştır. Psikolojik sağlamlık, insanın karşılaştığı olumsuz ve stresli durum karşısında hiç etkilenmemesi veya çok üzülüyorken ya da korkuyorken hiçbir şey yokmuş gibi hayatına devam etmesi değil, içinde bulunduğu olumsuz duruma olumlu bir şekilde adapte olmasıdır

(Selçuk, 2023). Psikolojik sağlık kavramının tanımlarına bakıldığında iki noktanın öne çıktığı görülmektedir. Bunlardan ilki önemli bir tehdit veya olumsuz bir durumla karşı karşıya kalınması diğeri ise yaşanan olumsuz durumlara rağmen başarılı bir adaptasyon sürecinin geçirilmesidir (Luthar vd., 2000; Masten & Coastworth, 1998).

Psikolojik sağlıkla ilgili alanyazında yapılan tanımlar incelendiğinde dikkat çeken bir diğer nokta ise psikolojik sağlamlığın belirleyicileri olan risk faktörleri ve koruyucu faktörler ile bu iki faktör arasındaki uyumdur (Garnezy, 1993; Rutter, 1999). Bireyin psikolojik olarak sağlıklı bir yaşam sürmesine engel olabilecek, maruz kalınan felaketler ve yaşanan olumsuz deneyimler risk faktörleri olarak ifade edilebilir. Yoksulluk, boşanma, terör, doğal afetler ve bozuk aile düzeni durumları risk faktörleri olarak değerlendirilebilir. Risk faktörlerinin yanında psikolojik sağlamlıkla ilgili diğer önemli nokta, bireyin yaşadığı olumsuz deneyime karşı olumlu tepkiler vermesini sağlayan koruyucu faktörlerdir (Kararımak, 2006). Masten ve Coasworth (1998), koruyucu faktörlerin; bireysel faktörler, aile ile ilgili faktörler ve aile dışındaki faktörler olarak listelenebileceğini belirtmektedirler. Özgüven, öz-saygı, öz-yeterlilik, sosyal beceriler, sevilen biri olma gibi özellikler *bireysel koruyucu faktörler*; anne-baba ile ilişkiler, sosyoekonomik düzeyin iyi olması, iyi aileye sahip olma, sıcak aile bağları gibi özellikler *aile ile ilgili koruyucu faktörler*; olumlu sosyal çevre içinde bulunma, iyi okullarda okuma ve aile haricinde bir yetişkin ile sıcak ve olumlu ilişkiye sahip olma ise *aile dışında koruyucu faktörler* olarak sıralanabilir.

Psikolojik sağlık durumunun varlığı ve yüksek düzeyde olması bireyler açısından olduğu kadar örgütler açısından da istendik bir durumdur. Çünkü psikolojik sağlamlığı yüksek olan bireylerin, yaşadıkları olumsuz deneyimlere rağmen daha esnek davrandıkları, olumsuz durumla karşılaştıklarında var olan koruyucu faktörleri daha çabuk harekete geçirdikleri ve sıkıntılı olaylarla baş etme ve kendilerini koruyabilme ihtimallerinin daha yüksek olduğu söylenebilir (Connor & Davidson, 2003). Öğretmenlerin eğitim sistemi içerisinde vazgeçilmez bir yeri olduğu düşünüldüğünde, yaşadıkları olumsuz durum ve sıkıntılı olaylara karşı verdikleri tepkiler ve zorlu süreçlere adaptasyon sağlayabilme durumları eğitim-öğretim sürecinde hem öğretmenlerin kendilerini hem de öğrencilerini etkilemesi yönüyle ayrı bir önem arz eder (Köse, 2022).

Pozitif psikolojinin önemle üzerinde durduğu kavramlardan bir diğeri de yaşam doyum kavramıdır. Uzun yıllardır insanların ilgi odağı olan yaşam doyum; öznel iyi oluşun olumlu duyguların varlığı ve olumsuz duyguların olmayışı ile birlikte üçüncü boyutu kabul edilir ve bireyin kendi hayatıyla ilgili bilişsel yargılarını içerir (Dağlı & Baysal, 2016; Diener, 1984). Kişinin kendi belirlediği kriterlere göre yaşamının kalitesi hakkındaki genel değerlendirmesi şeklinde tanımlanabilecek yaşam doyum; hâlihazır yaşamdan doyum, yaşamı değiştirme isteği, geçmişten doyum, gelecekte doyum ve kişinin yakınlarının o kişinin yaşamı hakkındaki görüşlerini kapsar (Diener & Lucas, 1999: akt. Dost, 2007). Yaşam doyum; kişinin, yaşamının

sadece bir bölümüne odaklanmayarak tüm yaşamındaki doyumunu ifade eder (Özer ve Karabulut, 2003). Bu anlamda yaşam doyumunu, yaşama yüklenen anlam, amaçlara ulaşma konusunda uyum, pozitif bireysel kimlik, fiziksel olarak bireyin kendini iyi hissetmesi, ekonomik, güvenlik ve sosyal ilişkiler gibi faktörlerden etkilenebilir (Schmitter, 2003; akt. Yılmaz & Aslan, 2013).

Yaşam doyumunu, bireyin genel olarak yaşam kalitesini etkilediği gibi bir örgütte çalışan olarak bireyin performansında da önemli rol oynar (Öter & Dağlı, 2022). Yapılan araştırmalar çalışanlardaki yaşam doyum düzeyinin bireyin örgüte olan bağlılığını (Yılmaz & Aslan, 2013) ve performansını (Lyubomirsky, 2001) etkileyebileceğini göstermektedir. Eğitim örgütleri açısından düşünüldüğünde ise toplumun mimari olarak kabul edilebilecek öğretmenler için yaşam doyumunu ayrı bir önem taşır. Öğretmenlerin yaşam doyumlarının istendik düzeyde olması onların performanslarını etkileyerek başarılı olmalarına destek olabilir (Uludağ, 2019). Bununla birlikte öğretmenliğin oldukça stresli ve tükenmişliğe açık olan bir meslek olması sebebiyle bu mesleği icra eden öğretmenlerin mesleğin gerektirdiği zorlukların altından kalkabilmesi ve yaşamdan doyum alabilmeleri, eğitim-öğretim faaliyetlerinin nitelikli olarak yürütülmesi noktasında önem taşır (Altuntaş & Genç, 2018).

Doğal afetler, bireylerin psikolojik sağlıklarını sergileyebildikleri ve/veya geliştirebildikleri kitlesel düzeyde etkileri olan olumsuz durumlar olmanın yanında bireylerin yaşam doyumlarına da doğrudan etki ederler. Ayrıca bireylerin psikolojik sağlık durumlarıyla yaşam doyumlarının ilişkili olduğu da söylenebilir. Nitekim 1999 yılında meydana gelen Marmara depreminden etkilenmiş bireylerle yapılan ve psikolojik sağlığa etki eden kişisel faktörlerin incelendiği bir araştırmada psikolojik sağlığın yaşam doyum ile ilişkili olduğu ortaya konulmuştur (Kararımak, 2007). Son yılların en büyük doğal afetlerinden biri olan 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen, 11 ili ve bu illerde yaşayan milyonlarca insanı doğrudan etkileyen depremler sağlık, çevre, ekonomi, ulaşım ve iletişim gibi çok çeşitli alanları olumsuz etkilediği gibi eğitim sistemini de doğrudan etkilemiş, fiziki mekânlardan personele, eğitim öğretim süreçlerinden tüm bu süreçlerin yönetimine kadar eğitimle ilgili durumların yeniden düşünülmesini ve yeni uygulamaların hayata geçirilmesini zorunlu kılmıştır. Birçok öğrencinin, öğretmenin, yöneticinin ve diğer eğitim çalışanlarının hayatlarına mal olan bu felaket, hayatta kalanlar için de zorlu bir sürecin başlatıcısı olmuştur. Depremin yaşandığı coğrafyada yer alan okullarda/kurumlarda görevli öğretmenlerin tamamı bu büyük felaketi bizzat yaşayarak, bir kısım öğretmenler ise yaşadıkları bu felakette yakınlarını, mesai arkadaşlarını, öğrencilerini, sağlıklarını veya sahip oldukları mal varlıklarını yitirerek olumsuz etkilenmişlerdir. Yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen depremin takip ettiği aylar boyunca eğitim çalışanlarının, büyük afetin etkilerini azaltmak için ortaya konulan tüm mücadele ve girişimlerde özverili ve destekleyici çabalarıyla yer aldıkları ve sürecin iyileşmesine büyük katkılarda buldukları da görülmüştür. Dolayısı ile bu zorlu

durumda/ortamda öğretmenlerin sahip oldukları psikolojik sağlıklarının kendilerini, yakınlarını ve eğitim hizmetini sundukları tüm paydaşları olumlu yönde etkilediği buna karşın felaketin boyutunun büyüklüğü ve psikolojik, ekonomik ve sosyal açılardan yaşattığı yıkımların ciddi düzeylerde olması öğretmenlerin psikolojik sağlık durumları üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmiştir. Çok geniş bir etki alanına sahip olan bu doğal afetin öğretmenlerin psikolojik sağlıkları ile yaşam doyumlarını dolayısıyla eğitim öğretim süreçlerini etkileme durumu göz önünde bulundurulduğunda bu bölgede görevli ve depremden herhangi bir biçimde etkilenmiş olan öğretmenlerin psikolojik sağlıklarının ve yaşam doyum durumlarının araştırılmaya değer ve araştırılması gerekli bir konu olduğu düşünülmüş, araştırma konusunun tüm eğitim paydaşları ve eğitim öğretim süreçleri açısından önem arz eden bir konu olduğu değerlendirilmiştir. Buradan hareketle araştırmada “6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremleri yaşayan öğretmenlerin psikolojik sağlıklarının ve yaşam doyum durumlarının incelenmesi” amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarının öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerini ve yaşam doyumlarını ortaya koyması, ihtiyaç duyuluyorsa bu durumların iyileştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması noktasında karar verici ve uygulayıcılara farklı bakış açıları sunacağı umut edilmektedir. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin psikolojik sağlık ve yaşam doyumları hangi düzeydedir?
2. Öğretmenlerin, psikolojik sağlıklarına ve yaşam doyumlarına ilişkin görüşleri bazı demografik özellikleri yönünden farklılaşmakta mıdır?
3. Psikolojik sağlık yaşam doyumun anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, uygulama süreci, verilerin toplanması ve analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel yöntemde ve ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modelleri iki veya daha fazla değişken arasında bir ilişki olup olmadığını, ilişki varsa bunun derecesinin ve düzeyinin belirlenmesini amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2023). Bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık ve yaşam doyum düzeyleri incelenmiş ve bu iki değişkenin öğretmenlerin bazı demografik özellikleri yönünden farklılaşma durumları ortaya konulmuş ayrıca psikolojik sağlığın yaşam doyumunu yordama durumu incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş ili Onikişubat ve Dulkadiroğlu merkez ilçelerindeki kamuya ait anaokulu, ilkököl, ortaokul ve liselerde görev yapan 9473 öğretmen oluşmaktadır. Araştırma için ne kadar büyüklükte bir örnekleme ihtiyaç

olduğunu belirlemek amacıyla Büyüköztürk vd. (2013) tarafından verilen örneklem hesaplama formülü kullanılmış ve yaklaşık 369 kişilik bir örneklem grubunun araştırma için yeterli olacağı belirlenmiştir. Verilerin toplanması sürecinde kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi ile 436 veriye ulaşılmış ve elde edilen bu verilerin analizleri yapılmıştır. Araştırma örnekleme dâhil edilen katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri

Demografik Özellikler	Gruplar	N	%
Cinsiyet	Kadın	290	66,5
	Erkek	146	33,5
Medeni Durum	Evli	390	89,4
	Bekâr	46	10,6
Öğrenim Durumu	Lisans	364	83,5
	Lisansüstü	72	16,5
Yaş	20-30 yaş arası	51	11,7
	31-40 yaş arası	208	47,7
	41-50 yaş arası	129	29,6
	51 yaş ve üzeri	48	11,0
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	44	10,1
	6-10 yıl	72	16,5
	11-16 yıl	105	24,1
	26-20 yıl	89	20,4
Okul Kademesi	21 yıl ve üzeri	126	28,9
	Anaokulu	62	14,2
	İlkokul	185	42,4
	Ortaokul	125	28,7
Alan	Lise	64	14,7
	Okul öncesi öğretmenliği	75	17,2
	Sınıf öğretmenliği	133	30,5
	Rehberlik	50	11,5
Toplam	Diğer branşlar	178	40,8
		436	100

Tablo 1’e bakıldığında araştırma örneklemini oluşturan katılımcıların çoğunluğunun kadın, medeni durum yönünden evli ve öğrenim durumu yönünden lisans mezunu oldukları, yaş olarak 31-40 yaş aralığında buldukları ve ilkököl kademesinde çalıştıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin büyük çoğunluğunun mesleki kıdem olarak “21 yıl ve üzeri” kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenliği branşından 75, sınıf öğretmenliği branşından 133, rehberlik branşından 50 ve diğer branşlardan 178 katılımcı bulunmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerini belirlemek amacıyla “Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği” ve yaşam doyum düzeylerini belirleyebilmek içinse “Yaşam Doyum Ölçeği” kullanılmıştır.

Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği

Smith vd. (2008) tarafından bireylerin psikolojik sağlık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilen Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinin (KPSÖ) Türkçe uyarlaması Doğan (2015) tarafından yapılmıştır. KPSÖ, 5'li likert tipinde, 6 maddelik, tek boyuttan oluşan ve öz bildirim tarzı bir ölçme aracıdır. Ölçekte bulunan ve tersten kodlanan maddeler (2., 4. ve 6. maddeler) çevrildikten sonra, alınan yüksek puanlar, yüksek psikolojik sağlamlığa işaret etmektedir. Araştırmacı ölçeğin güvenilirliğine ilişkin iç tutarlık katsayısını .83 olarak raporlamıştır. Bu araştırmada ise iç tutarlık katsayısı .81 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tek faktörlü yapısını doğrulamak amacıyla yine bu araştırma kapsamında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonucunda ölçeğin tek boyutlu yapısının doğrulandığı ve modele ait uyum indekslerinin ($\chi^2/sd=3.57$, CFI=.98, TLI=.96, RMSEA=.07, SRMR=.02) kabul edilebilir düzeylerde olduğu görülmüştür (Çelik & Yılmaz, 2014; Sümer, 2000; Tabachnick & Fidell, 2001).

Yaşam Doyum Ölçeği

Diener vd., (1985) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlaması kapsamında geçerlik ve güvenilirlik çalışması Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılmıştır. 5'li likert tipinde derecelendirilen ölçek, 5 maddeden oluşmakta ve tek boyutlu bir yapıya sahiptir. Araştırmacılar ölçeğe ilişkin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısını .88 olarak rapor etmişlerdir. Bu araştırmada ise ölçeğin iç tutarlık katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tek boyutlu yapısını doğrulamak amacıyla yapılan DFA sonucunda tek boyutlu yapının doğrulandığı ve modele ait uyum indekslerinin ($\chi^2/sd=1.19$, CFI=.99, TLI=.99, RMSEA=.03, SRMR=.01) kabul edilebilir düzeylerde olduğu görülmüştür (Çelik & Yılmaz, 2014; Sümer, 2000; Tabachnick & Fidell, 2001).

Verilerin Toplanması

Veri toplama araçlarının araştırmada kullanılabilmesi için araştırmacılardan gerekli izinler e-posta yoluyla alınmıştır. Veri toplama araçlarının etik açıdan uygunluğunun tespiti için Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan 26.05.2023 tarihli ve E-2321963-300-214601 sayılı yazısı ile etik kurul izni; ölçeğin uygulanabilmesi için ise Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğünden 05.06.2023 tarihli ve E-35776031-605.01-77512488 sayılı yazı ile araştırma izni alınmıştır. Veriler 2023 yılı haziran ayı içerisinde çevrimiçi uygulamalar yoluyla toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Değişkenlere yönelik tek değişkenli normallik varsayımının sınanmasında çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir (Büyüköztürk, 2023). Çarpıklık değerinin Psikolojik Sağlık Ölçeği ve Yaşam Doyum Ölçeği için sırasıyla .068 ve -.138; basıklık değerinin sırasıyla .254 ve -.303 olduğu görülmüş, değerlerin +1 ile -1 aralığında

olması sebebiyle dağılımın normal olduğu kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2023). Ayrıca histogram grafiklerinin de normal bir dağılım gösterdiği ve Q-Q Plot grafiklerinin doğrusal bir düzlem sergilediği gözlenmiştir. Verilerin analizinde değişkenlere yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiş ve değişkenlere yönelik alınan puanların öğretmenlerin bazı demografik özellikleri yönünden farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testleri kullanılmıştır. ANOVA testinde fark olan grupların belirlenmesinde Scheffe testinden yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Ayrıca psikolojik sağlamlığın yaşam doyumu yordama durumunu belirlemek için gerekli varsayımlar sınanarak basit regresyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular

Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doyum Düzeyleri

Öğretmenlerin değişkenlere yönelik puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2. Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyum puanları

Değişken	N	\bar{X}	S
Psikolojik Sağlamlık	436	3.17	.74
Yaşam Doyum	436	2.88	.85

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin psikolojik sağlamlık puanlarının aritmetik ortalamasının $\bar{X}=3.17$; standart sapmanın .74 olduğu görülmektedir. Yaşam doyum puanlarının ise aritmetik ortalamasının $\bar{X}=2.88$; standart sapmanın .85 olduğu görülmektedir. Psikolojik sağlamlık puanlarının yaşam doyum puanlarından yüksek olduğu görülmekle birlikte her iki değişkene ilişkin puanların “orta” düzey “2.61-3.40” aralığında olduğu belirlenmiştir. Bir diğer ifadeyle katılımcıların orta düzey psikolojik sağlamlığa sahip oldukları ayrıca yaşam doyumlarını orta düzeyde gördükleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doyum Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenler Bakımından Farklılaşma Durumları

Öğretmenlerinin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyum puanlarının cinsiyet, medeni durum ve öğrenim durumu değişkenleri bakımından farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar t-Testi ile yaş, mesleki kıdem, görev yapılan okul kademesi ve görev yapılan öğretmenlik alanı değişkenleri bakımından farklılaşma durumu ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testleri kullanılarak incelenmiştir. Yapılan analizlere ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyum puanlarının bazı demografik değişkenler bakımından farklılaşma durumu

Değişken	Cinsiyet		Medeni Durum		Öğrenim Durumu		Yaş		Mesleki Kıdem		Okul Kademesi		Öğretmenlik Alanı	
	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Psikolojik Sağlamlık	-5.49	.000*	-1.17	.243	-.78	.434	4.12	.007*	1.41	.229	.41	.746	1.37	.252
Yaşam Doyumu	.21	.832	1.94	.053	-.89	.374	1.03	.380	.24	.913	.07	.972	1.48	.218

* $p < 0.05$

Tablo 3'te görüldüğü üzere öğretmenlerin psikolojik sağlamlık puanlarının farklılaşma durumunu incelemek için yapılan testler sonucunda; medeni durum [$t(434)=-1.17, p=.243$], öğrenim durumu [$t(434)=-.78, p=.434$], mesleki kıdem ($F=1.41, p=.229$), görev yapılan okul kademesi ($F=.41, p=.746$) ve öğretmenlik alanı ($F=1.37, p=.252$) değişkenleri bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmadığı; cinsiyet [$t(434)=-5.49, p<.05$] ve yaş [$F(3, 432)=4.12, p<.05$] değişkenleri bakımından ise anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Oluşan farklılıklar incelendiğinde cinsiyet değişkeni bakımından erkek öğretmenlerin psikolojik sağlamlık puanlarının ($\bar{X}=3.05, SS=.74$), kadın öğretmenlerin puanlarından ($\bar{X}=3.05, SS=.71$) anlamlı bir biçimde yüksek olduğu görülmüştür. Yaş değişkeni bakımından oluşan farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonucunda ise 51 ve üzeri yaş grubundaki öğretmenlerin psikolojik sağlamlık puanlarının ($\bar{X}=3.48, SS=.71$), 31-40 yaş arası grubunda bulunan öğretmenlerin puanlarından ($\bar{X}=3.08, SS=.76$) anlamlı bir biçimde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerinin farklılaşma durumlarını incelemek için yapılan testler sonucunda; cinsiyet [$t(434)=.21, p=.832$], medeni durum [$t(434)=1.94, p=.053$], öğrenim durumu [$t(434)=-.89, p=.374$], yaş ($F=1.03, p=.380$), mesleki kıdem ($F=.24, p=.913$), görev yapılan okul kademesi ($F=.07, p=.972$) ve öğretmenlik alanı ($F=1.48, p=.218$) değişkenleri bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmadığı görülmektedir.

Psikolojik Sağlamlık ile Yaşam Doyum Arasındaki İlişki

Psikolojik sağlamlık ile yaşam doyum değişkenleri arasındaki ilişki "Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı" tekniğinden yararlanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucu Tablo 4'te sunulmuştur:

Tablo 4. Korelasyon analizi sonuçları

Değişkenler	Yaşam Doyum
Psikolojik Sağlamlık	.362*

N=436 * $p < .000$

Tablo 4 incelendiğinde psikolojik sağlamlıkla yaşam doyum arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde ($r=.36$) anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir ($p < .000$). Başka bir ifadeyle

öğretmenlerin psikolojik sağlık puanları arttıkça yaşam doyum puanlarında pozitif yönde bir artış gözlenmektedir.

Psikolojik Sağlamlığın Yaşam Doyumu Yordama Durumu

Yapılacak regresyon analizi için öncelikle doğrusallık, otokorelasyon ve hataların normalliği varsayımları sınanmıştır. Doğrusallık varsayımı için doğrusallık testi yapılmış ve scatterplot yöntemiyle saçılım diyagramları incelenmiştir. Yapılan doğrusallık testlerinde p değerlerinin manidar olmadığı ($p>.05$) ve saçılım diyagramlarının doğrusal bir ilişkiyi tanımladığı görülmüştür. Hatalar arasında otokorelasyon olup olmadığını test etmek için yapılan Durbin-Watson (DW) testi sonucunda DW değeri 2.04 olarak bulunmuş ve hatalar arasında otokorelasyonun bulunmadığı belirlenmiştir. Son olarak hataların normalliği incelenmiştir. Elde edilen çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ile -1 aralığında olduğu, Kolmogorov-Smirnov testinin ise manidar bulunmadığı görülmüştür ($p>.05$). Gerekli varsayımların sağlandığının belirlenmesinden sonra tam yöntem (Enter Yöntemi) kullanılarak yapılan basit regresyon analizi sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur:

Tablo 5. Psikolojik sağlamlığın yaşam doyumuna ilişkin basit regresyon analizi

Değişkenler	B	Sh	B	T	p
Sabit	1.568	.167		9.394	.000
Psikolojik Sağlamlık	.414	.051	.362	8.084	.000

R= 0.36, R²= 0.13
F (1, 434) =65.356, p= .000

Yapılan analiz sonucunda elde edilen regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı olup ($F(1, 434)=65.356, p<.000$), regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin değerler incelendiğinde psikolojik sağlamlığın yaşam doyum üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu ortaya çıkmıştır. Psikolojik sağlamlığın yaşam doyum üzerindeki değişimin %13’ünü açıkladığı görülmektedir. Sonuçlara göre psikolojik sağlamlıktaki bir birim değişime karşılık öğretmenlerin yaşam doyum puanlarında .44 birim değişim olduğu gözlenmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarının ve yaşam doyumlarının “orta” düzeyinde olduğu belirlenmiş, yaşam doyum ortalamasının psikolojik sağlamlığa göre daha düşük olduğu görülmüştür. Araştırma kesitsel bir çalışma olduğu için örnekleme yer alan katılımcıların depresyon öncesindeki psikolojik sağlık ve yaşam doyum düzeyleri bilinmemektedir. Veri tabanları incelendiğinde depresyondan önceki son beş yıl içerisinde bu araştırmanın da yürütüldüğü Kahramanmaraş ili evreninde öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarının ve yaşam doyumlarının ölçüldüğü birer çalışmaya (Köse, 2019; Köse, 2022) ulaşılabilmektedir. Köse’nin (2022) benzer örneklem grubuyla gerçekleştirdiği araştırmasında öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarının, bu çalışmada elde edilen değer üzerinde olmakla birlikte yine orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar öğretmenlerin

psikolojik sağlamlığı üzerinde depremin neden olduğu değişim hakkında fikir yürütülmesini sınırlandırırsa da Köse'nin (2022) araştırma sonucuyla kıyaslandığında önemli bir değişimin gözlenmediği ifade edilebilir. Bu araştırmanın verileri depremden yaklaşık 4 ay sonra okulların kademeli olarak yeniden açılmaya başlandığı 2023 yılı nisan ayından sonra (2023 yılı haziran ayı içerisinde) toplanmıştır. Bu anlamda depremin neden olduğu olumsuz durumlar karşısında hem bireysel ve toplumsal açılardan iyileşme/toparlanma sürecine girildiği hem de okulların açılmasıyla birlikte oluşan sosyal etkileşimin koruyucu faktör olarak psikolojik sağlamlık üzerinde olumlu bir katkı sunmuş olabileceği belirtilebilir. Bunun yanı sıra Köse'nin (2019) öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerini de incelediği araştırmasında, öğretmenlerin yaşam doyum düzeyleri bu araştırmaya kıyasla yüksek olarak bulunsa da yine benzer şekilde orta düzeyde olduğu sonucu elde edilmiştir. Araştırma sonuçları arasında belirgin bir farklılık bulunmamakla birlikte deprem öncesi ve deprem sonrası durum hakkında daha fazla kanıtı ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra araştırmada öğretmenlerin yaşam doyum düzeyleri puan olarak orta düzey aralığındadır ancak düşük düzey sınırına yakın bulunmuştur. Türk eğitim sistemi içerisinde yer alan öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerinin incelendiği yakın zamanlı araştırma sonuçları incelendiğinde bu araştırma sonucuna benzer sonuçlar olduğu gibi (Çelik & Üstüner, 2018; Marangoz vd., 2022; Moran & Çoruk, 2021) yaşam doyum düzeyinin yüksek rapor edildiği araştırma sonuçlarının da bulunduğu görülmektedir (Firat & Cula, 2016; Türker & Çelik, 2019).

Öğretmenlerin psikolojik sağlamlığa ilişkin görüşleri arasında cinsiyet ve yaş özellikleri bakımından anlamlı bir farklılığın olduğu araştırmada elde edilen bir diğer sonuçtur. Erkek öğretmenlerinin psikolojik sağlamlıklarının kadın öğretmenlerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Alanyazında öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları ile ilgili yapılan araştırmalar cinsiyet değişkeni açısından farklı sonuçlara ulaşıldığını göstermektedir. Bazı araştırmalarda bu araştırma sonucunda olduğu gibi erkek öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarının kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu raporlanırken (Doğan & Yavuz, 2020; Hoşoğlu vd., 2018; Kara, 2020; Köse, 2022; Marangoz vd., 2022; Ulukan, 2020) bir araştırmada ise kadın öğretmenlerin lehine bir sonucun ortaya çıktığı görülmektedir (Gündaş & Koçak, 2016). Bunların yanı sıra cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı birçok araştırma sonucunu da görmek mümkündür (Bozkurt & Levent, 2021; Doğan, 2020; Gökmen, 2014; Güzel, 2022; Kılınç, 2014; Özgüray vd., 2023; Sezgin, 2012; Temiz, 2023; Yalçın, 2013). Ortaya çıkan bu farklı sonuçların seçilen örneklem grubunun özelliklerinin farklılığından kaynaklanmış olabileceği belirtilebilir.

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuç yaş değişkeni bakımından 51 ve üzeri yaş grubundaki öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarının, 31-40 yaş arası gruptaki öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarından anlamlı bir biçimde yüksek olmasıdır. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçla benzer olarak Yalçın (2013) ilköğretim öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmada yaşın artmasına bağlı olarak psikolojik sağlamlığa dair algı seviyesinde artış olduğunu

saptamıştır. Ayrıca Bozkurt ve Levent (2021) farklı kademelerde görev yapan öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerini incelediği araştırmalarında bu çalışmada elde edilen sonuçla benzer olarak 36-40 yaş grubundaki öğretmenlerin psikolojik sağlık durumlarının 41 yaş üzeri grup öğretmenlerin psikolojik sağlık durumlarından düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca aynı çalışmada 20-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin diğer yaş grupları içerisinde en yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Orta yaş grubu öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin düşük olmasının nedeni olarak bireyin kişisel, ailevi ve mesleki sorumluluklarının artmış olması ve bu nedene bağlı olarak ileri yaş gruplarına kıyasla deneyim eksikliğinden dolayı tükenmişlik ve stres gibi olumsuz durumları daha yoğun yaşamalarıyla açıklanabilir. Çünkü yaşantı sonucu elde edilen deneyimin artması, bireylerin karşılaştıkları olumsuz durumlara karşı daha bilinçli biçimde ve soğukkanlı yaklaşabilmelerine, olumsuz durumlara daha kolay uyum sağlayabilmelerine katkı sunan önemli bir kazanım olarak görülebilir. Bu çalışmada çıkan sonucun aksine psikolojik sağlık düzeyinin yaş değişkeni açısından farklılaşmanın incelendiği bazı çalışmalarda ise yaş değişkeni yönünden anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Gökmen, 2014; Güzel, 2022; Köse, 2022; Sezgin, 2012).

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuca göre öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri mesleki kıdem değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenler üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde bu araştırmanın sonucuyla benzer bir şekilde öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı araştırmalara rastlandığı gibi (Güzel, 2022; Karakuş, 2017; Kılınç, 2014; Temiz, 2023; Uçar, 2014; Yalçın, 2013;); öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinde anlamlı farklılık saptanan araştırmalara da rastlanılmıştır (Bozkurt & Levent, 2021; Marangoz vd., 2022; Uçar, 2014). Araştırmanın yaş değişkeni ile elde edilen sonucu göz önüne alındığında yaş değişkeninde saptanan farklılığın kıdem değişkeninde oluşmadığı belirlenmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlardan bir diğeri de öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin medeni durum değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediğidir. Araştırmanın bu sonucu ile benzer şekilde Güzel (2022), Gökmen (2014) ve Sezgin (2012) yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin psikolojik sağlamlığa ilişkin görüşlerinin medeni durum değişkeni açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirlemişlerdir. Ancak Kaçar (2020) ve Uçar (2014) öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin evli öğretmenler lehine anlamlı biçimde farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bu çalışmada branş değişkeni açısından elde edilen sonuçla benzer olarak Köse de (2022) yaptığı çalışmada psikolojik sağlık puanlarının branş değişkeni açısından farklılık oluşturmadığını raporlamıştır.

Araştırmada ortaya çıkan başka bir sonuç ise öğretmenlerin psikolojik sağlamlığa ilişkin görüşlerinin çalışılan öğretim kademesine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığıdır. Yapılan birçok araştırmada da bu sonuca benzer şekilde öğretmenlerin psikolojik sağlamlığa ilişkin görüşlerinin çalışılan öğretim kademesi yönünden farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Çetin,

2019; Doğan, 2020; Gönen, 2020; Kaçar, 2022; Marangoz vd., 2022). Araştırmalardan elde edilen benzer sonuçlar, çalışılan her kademedeki öğretmenlerin var olan farklı sorunlarla karşılaşmalarından kaynaklandığı nedeniyle açıklanabilir. Bu sonuçlardan farklı olarak Kara (2020) okul öncesi kademesinde öğretmenlerinin psikolojik sağlık düzeylerinin ilköğretim, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlere göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından ele alındığı çalışmalarda benzer sonuçları elde eden araştırmalar olduğu gibi (Akboğa, 2023; Avşaroğlu vd., 2005; Kaya Gökçek, 2022; Köse, 2019; Marangoz vd., 2022) erkek öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerinin daha düşük bulunduğu araştırmalar da bulunmaktadır (Yılmaz & Arslan, 2013; Yılmaz & Şahin, 2009). Ortaya çıkan bu sonuçların yine çalışılan örneklem grubunun özelliklerinden kaynaklanmış olabileceği ifade edilebilir.

Medeni durum değişkeni yönünden öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerinde manidar bir farklılık bulunmamıştır. Akboğa (2023), Kaya Gökçek (2022) ve Köse de (2019) benzer şekilde medeni durum değişkeni açısından öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığını raporlamışlardır. Ancak bu araştırma sonucundan farklı olarak Yılmaz ve Arslan (2013) evli öğretmenlerin bekâr öğretmenlere göre yaşam doyum düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Medeni durum değişkeninin yanı sıra eğitim durumu, mesleki kıdem, çalışılan okul kademesi ve alan değişkenleri yönlerinden de öğretmenlerin yaşam doyumuna ilişkin görüşlerinin anlamlı biçimde farklılaşmadığı görülmüştür. Köse de (2019) ilköğretim öğretmenlerinin yaşam doyumunu incelediği çalışmasında mesleki kıdem ve branş değişkenleri açısından anlamlı farklılığa ulaşmamıştır.

Psikolojik sağlık ile yaşam doyum arasında orta düzeyli ve pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu araştırmada elde edilen bir diğer sonuçtur. Ayrıca psikolojik sağlamlığın yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç nedensellik anlamında olmasa da istatistiksel olarak psikolojik sağlamlıktaki değişimin yaşam doyum üzerinde değişime neden olabileceğini işaret etmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonucun psikolojik sağlamlıkla yaşam doyum arasındaki ilişkiye odaklanmış araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösterdiği (Baş & Yurdabakan, 2017; Durak, 2021; Gündoğan, 2021; Kararımak, 2007; Marangoz vd., 2022; Tortumlu & Uzun, 2023; Ülker Tümlü & Reçepoğlu, 2013; Yelboğa, Aydın ve Işık, 2022) belirlenmiştir. Yapılan araştırma sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde psikolojik sağlık ve yaşam doyumun birbirleriyle ilişkili durumlar olmalarından dolayı yönetim süreçlerinde birlikte dikkate alınmaları gerektiği ifade edilebilir.

Uygulayıcılara Dönük Öneriler

1. Öğretmenlerin eğitim sistemi içerisindeki önemi dikkate alındığında eğitimin niteliğinin

artması noktasında öğretmenlerin psikolojik sağlıklarının yüksek düzeyde olması beklenir. Bu nedenle psikolojik sağlıklarını artırmaya yönelik psikososyal destek çalışmaları ile öğretmenlere destek olunabilir, çalışma sonuçlarına ilişkin yapılacak değerlendirmelerle öğretmenlerin psikolojik sağlıkları konusunda iyileştirmeye açık alanlara yönelik çalışmalar planlanıp uygulanabilir.

2. Millî Eğitim Bakanlığı ve/veya İl-İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerinin düşük düzeye yakın çıkmasına ilişkin nedenleri belirlemeye dönük envanterler geliştirilip uygulanabilir. Öğretmenlerin yaşam doyumlarını artırmaya yönelik bireysel ve grup temelli akademik, sosyal, kültürel ve sportif içerikli programlar hazırlanarak uygulamaya konulabilir. Planlama öncesinde ihtiyaç analizi yöntemi ile öğretmenlerin ihtiyaçları belirlenerek program içerikleri oluşturulabilir.
3. Kadın öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin erkek öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerine göre, 31-40 yaş arası gruptaki öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin ise 50 yaş ve üzeri gruptaki öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerine göre düşük çıkmış olmasının nedenleri belirlemeye yönelik Millî Eğitim Bakanlığı ve/veya İl-İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerince araştırmalar yapılabilir, alınacak destekleyici tedbirler yoluyla bireysel ve örgütsel açıdan önem arz eden öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri artırılabilir.

Araştırmacılara Dönük Öneriler

1. Bu araştırmanın örneklemini, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremleri yaşayan öğretmenler oluşturmaktadır. Benzer bir araştırma, depremi yaşamayan öğretmenler ile yapılarak araştırma sonuçları karşılaştırılabilir.
2. Bu araştırma nicel araştırma yönteminde ve ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Depremin öğretmenlerin psikolojik sağlık ve yaşam doyumlarına etkisini öğretmenlerin kendi görüşlerine göre ortaya çıkarmak amacıyla nitel veya karma çalışmalar yapılabilir.
3. Bu araştırma kamu okullarında görev yapan öğretmenlerle yürütülmüştür. Benzer bir araştırma özel okullarda görev yapan öğretmenlerle yapılabileceği gibi kamuda görev yapan okul yöneticileriyle de gerçekleştirilebilir.
4. Psikolojik sağlık kavramına ilişkin farklı araştırmalar kapsamında farklı kavramsal kullanımların da olduğu göz önünde bulundurularak konuya ilişkin yapılmış tüm çalışmaların bir arada incelenmesine imkân sunacak bir meta-sentez çalışması yapılabilir.

Kaynakça

- Akboğa, K. (2023). *İlköğretim öğretmenlerinde mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Altuntas, S., & Genç, H. (2018). Mutluluğun yordayıcısı olarak psikolojik sağlamlık: Öğretmen örnekleminin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 936-948. doi:10.16986/HUJE.2018046021
- Avşaroğlu, S., Deniz, M. E., & Kahraman, A. (2005). Teknik öğretmenlerde yaşam doyumu iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *S. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 115-129.
- Aydın, B. (2010). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ ve umut düzeyleri ile psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Baş, A. U., & Yurdabakan, İ. (2017). Psikolojik sağlamlık ve okul ikliminin ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumunu yordama gücü [The predictive value of resilience and school climate in life satisfaction among middle school students]. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 202-214. <https://doi.org/10.21764/efd.32175>
- Bozkurt, D., & Levent, A. F. (2021). Öğretmenlerini psikolojik dayanıklılık ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırma Dergisi*, 18(44), 7968-8000. <https://doi.org/10.26466/opus.937692>
- Büyüköztürk, Ş. (2023). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Connor, K. M., & Davidson, J. R. T. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and Anxiety*, 18(2), 76-82.
- Çelik, H. E., & Yılmaz, V. (2014). *LISREL 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi*. Anı Yayıncılık.
- Çelik, O. T., & Üstüner, M. (2018). Öğretmenlerin mesleki tükenmişlikleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişki. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*, UBEK-2018, 41-60. <https://doi.org/10.30831/akukeg.421820>
- Çetin, E. (2019). *Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığı ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Dağlı, A., & Baysal, N. (2016). Yaşam doyum ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262. <https://doi.org/10.17755/esosder.263229>
- Diener, E. (1984). *Subjective well-being*. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.
- Doğan, B. B. (2020). *Okul psikolojik danışmanlarının (rehber öğretmenlerinin) psikolojik sağlamlık, özyeterlik ve iş doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlamlık ölçeğinin Türkçe uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 93-102.
- Doğan, T., & Yavuz, K. E. (2020). Yetişkinlerde psikolojik sağlamlık, olumlu çocukluk deneyimleri ve algılanan mutluluk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(1), 312-330. <https://doi.org/10.18863/pgy.750839>

- Dost, M.T., (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 132-143.
- Durak, İ. (2021). Psikolojik sağlık ve yaşam doyum arasındaki ilişkide özyeterliliğin aracı etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 1175-1190. <https://doi.org/10.17755/esosder.816639>
- Fırat, Z.M., & Cula, S. (2016). İş-aile çatışması, aile-iş çatışması ve iş doyumunun öğretmenlerin yaşam doyumunu üzerindeki etkisi. *Başkent University Journal of Education*, 3(2), 146-155.
- Garnezy, N. (1993). Children in poverty: Resilience despite risk. *Psychiatry*, 56(1), 127–136.
- Gizir, C. A. (2007). Psikolojik sağlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörleri üzerine bir derleme çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 113-128
- Greene, R. R. (2002). Holocaust survivors: A study in resilience. *Journal of Gerontological Social Work*, 37(1), 3-18.
- Gökmen, B. (2014). *Özel eğitim okulu yöneticilerinin psikolojik dayanıklılık ve iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (İstanbul Örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gönen, T. (2020). *Özel okullarda çalışan öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları ve iş doyumlarının mesleki tükenmişlik düzeylerine etkisi: Mardin ili örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Gündaş, A., & Koçak, R. (2015). Lise öğrencilerinde psikolojik sağlamlığın yordayıcısı olarak benlik kurgusu. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(41), 795-802. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20154115059>
- Gündoğan, S. (2021). The mediator role of the fear of COVID-19 in the relationship between psychological resilience and life satisfaction. *Current Psychology*, 40(12), 6291–6299. <https://doi.org/10.1007/S12144-021-01525-W>
- Güzel, G., (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Projesi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Hoşoğlu, R., Fıncı-Kodaz, A., Yılmaz-Bingöl, T., & Vural-Batik, M. (2018). Öğretmen adaylarında psikolojik sağlık. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 217-239. <https://doi.org/10.26466/opus.405751>
- Işık, Ş. (2016). Türkiye’de kendini toparlama gücü konusunda yapılmış araştırmaların incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik ve Dergisi*, 6(45), 65-76.
- Kaçar, T. (2022). *Öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları, yaşam becerileri ve öz-kontrolleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Kara, E. (2020). *Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyini etkileyen faktörler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi.
- Kararımak, Ö. (2006). Psikolojik sağlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 129-142
- Kararımak, Ö. (2007). *Investigation of personal qualities contributing to psychological resilience among earthquake survivors: A model testing study* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Karakuş, S. (2017). *Özel eğitim öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık ile mesleki sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık.

- Kavi, E., & Karakale, B. (2018). Çalışan psikolojisi açısından psikolojik dayanıklılık. *Hak-İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 7(17), 55-77. <https://doi.org/10.31199/hakisderg.391826>
- Kaya Gökçek, Z. B. (2022). *Öğretmenlerde kültürel zekâ, yaşam doyumu ve iş performansı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kılınç, A. Ç. (2014). İlköğretim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Education*, 3(1), 70-79. <https://doi.org/10.19128/turje.181077>
- Kızıltepe, Z. (2002). İyi ve etkili öğretmen. *Eğitim ve Bilim*, 27(126), 10-14
- Köse, A. (2019). Career decision regret as a predictor: Do teachers and administrators regret due to their career choice? *World Journal of Education*, 9(1), 38-55. <http://dx.doi.org/10.5430/wje.v9n1p38>
- Köse, F. (2022). Öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları ve kendini işe vermeleri üzerine korelasyonel bir çalışma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 102-110. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.940730>
- Luthar, S. S., Cicchetti, D., & Becker, B. (2000). The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work. *Child Development*, 71(3), 543-562.
- Lyubomirsky, S. (2001). Why are some people happier than others? The role of cognitive and motivational processes in well-being. *American Psychologist*, 56(3), 239-249.
- Marangoz, M.C., Elçiçek, M., Pesen A., & Erdemci, H. (2022). Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyum düzeylerine ilişkin bir inceleme. *EKEV Araştırma Dergisi*, 26(89), 101-120.
- Masten, A.S. (2001). Ordinary magic: Resilience process in development. *American Psychological Association*, 56(3), 227-238.
- Masten, A. S., & Coastworth, J. D. (1998). The development of competence in favorable an unfavorable environment: Lessons from research on successful children. *American Psychologist*, 53(2), 205-220.
- Moran, C., & Çoruk, A. (2021). İlköğretim kurumlarındaki öğretmenlerin duygusal emek davranışları ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 267-284. <https://doi.org/10.24315/tred.705878>
- Murray, H. G. (1983). Low-inference classroom teaching behaviors and student ratings of college teaching effectiveness. *Journal of Educational Psychology*, 75(1), 138-149. doi:10.1037/0022-0663.75.1.138
- Ogelman, H. G., & Akdoğan, S. (2022). Türkiye’de 2000-2021 yılları arasında tamamlanmış okul öncesi dönemi kapsayan psikolojik dayanıklılık konulutezlerin incelenmesi. *International Journal of Humanities and Education*, 9(19), 332-366. <https://doi.org/10.59304/ijhe.1225852>
- Öğülmüş, S. (29-30 Mart, 2001). *Bir kişilik özelliği olarak yılmazlık*. 1. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu: Nedenler ve önleme çalışmaları, Ankara.
- Öter, Ö. M., & Dağlı, A. (2020). Öğretmenlerin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 13(26), 220-243.
- Özer, M., & Karabulut, Ö. Ö. (2003). Yaşlılarda yaşam doyumu. *Geriatrici*, 6(2), 72-74.
- Özgüray, Ö., Özgüray, A., Uysal, M., Solak, B., Çövt, R., & Akşit Uludağ, C. (2023). Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 10(93), 616-627. <https://doi.org/10.26450/jshsr.3582>
- Rutter, M. (1999). Resilience concepts and findings: Implications for family therapy. *Journal of Family Therapy*, 21, 119-144.

- Selçuk, A. B. (2023). *Çocuktan yetişkine her yaşta psikolojik sağlamlık*. Kronik Kitap.
- Sezgin, F. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 489-502.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Şişman, M. (2022). *Eğitime giriş*. Pegem Akademi.
- Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Jennifer Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15, 194-200.
- Stewart, M., Reid, G., & Mangham, C. (1997). Fostering children's resilience. *Journal of Pediatric Nursing*, 12(1), 21-31.
- Tabachnick, B. G., & Fidel, L. S. (2001). *Using multivariate statistics*. Allyn & Bacon Inc.
- Temiz, R. S., (2023). *Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlamlık düzeyleri üzerindeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Terzi, Ş. (2006). Kendini toparlama gücü ölçeğinin uyarlanması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 77-86.
- Topçu, N. (2021). *Türkiye'nin maarif davası*. Dergâh Yayınları.
- Tortumlu, M., & Uzun, K. (2023). Belirsizliğe tahammülsüzlüğün akademisyenlerin yaşam doyumunu üzerindeki etkisinde psikolojik sağlamlığın ve yaşamdaki anlam arayışının aracı rolü. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 41-62. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1094787>
- Ülker Tümlü, G., & Reçepoğlu, E., (2013). Üniversite akademik personelinin psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumunu arasındaki ilişki. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 3(3), 205-213. doi:10.5961/jhes.2013.078
- Türker, Y., & Çelik, K. (2019). Öğretmenlerde iş ve aile çatışmasının yaşam doyumunu üzerindeki etkisinde iş doyumunun aracı rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 242-258. doi:10.16986/HUJE.2018037287
- Uçar, T. (2014). *Özel eğitim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin ve mesleki sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (İstanbul ili Avrupa yakası örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Uludağ, G. (2019). Yaşam doyumunu ile iş gören performansı ilişkisini incelemeye yönelik bir alan araştırması. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(6), 291-300.
- Ulukan, M. (2020). Öğretmenlerin mutluluk ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(73), 620-631.
- Yalçın, S. (2013). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile stres, psikolojik dayanıklılık ve akademik iyimserlik arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yelboğa, N., Aydın, S., & Işık, A. (2022). A Study to examine the relationship between fear of COVID-19, psychological resilience, and life satisfaction. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 4(2), 180-188. doi:10.35365/ctjpp.22.2.08
- Yıldırım, A., Ünal, A., & Çelik, M., (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 92-109.
- Yılmaz, E., & Aslan, H. (2013). Öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıkları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 56-69.
- Yılmaz, E., & Şahin, M. (2009). A study into life satisfaction levels of the teachers working at primary education in terms of some variables. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 4(4), 1404-1414.

Extended Abstract

Introduction

Natural disasters are events that directly affect the life satisfaction of individuals as well as being negative situations with mass-level effects where individuals can exhibit and/or develop their psychological resilience. One of these natural disasters, the earthquakes that occurred in Kahramanmaraş on February 6, 2023, which directly affected 11 provinces and millions of people living in these provinces, directly affected the education system as well as a wide range of areas such as health, environment, economy, transportation and communication, and made it necessary to rethink the situations related to education, from physical places to personnel, from education and training processes to the management of all these processes, and to implement new practices. This disaster, which cost the lives of many students, teachers, administrators and other education workers, has also been the initiator of a difficult process for the survivors. All of the teachers working in the schools/institutions located in the geography where the earthquake took place experienced this great disaster personally, whereas some of the teachers were negatively affected by losing their relatives, colleagues, students, health or property they owned. In spite of all the negativities experienced, it has been observed that during the months following the earthquake, education workers took part in all the struggles and initiatives to mitigate the effects of the great disaster with their self-sacrificing and supportive efforts and made great contributions to the recovery process. Considering the fact that this natural disaster, which had a very wide impact area, affected the psychological resilience and life satisfaction of teachers and thus the education and training processes, it was thought that the psychological resilience and life satisfaction of the teachers working in this region and who were affected by the earthquake in any way were worth and needed to be investigated. From this point of view, the study aimed to examine the psychological resilience and life satisfaction of teachers who experienced the Kahramanmaraş-based earthquakes that occurred on February 6, 2023. It was hoped that the results of the research would reveal the psychological resilience levels and life satisfaction of the teachers and shed light on the decision-makers and practitioners in their decisions and practices at the point of taking necessary measures to improve these situations, if necessary. From this point of view, answers to the following questions were sought within the scope of the research:

1. What is the level of teachers' psychological resilience and life satisfaction?
2. Do teachers' views on their psychological resilience and life satisfaction differ in terms of some demographic characteristics?
3. Is psychological resilience a significant predictor of life satisfaction?

Method

The research was conducted in quantitative method and relational survey model. The population of the study consisted of 9473 teachers working in public preschools, primary schools, secondary schools and high schools in the central districts of Onikişubat and

Dulkadiroğlu in Kahramanmaraş province in the 2022-2023 academic year; the sample of the study consisted of 436 teachers determined by the convenience sampling method from the population. The data of the study were obtained by using "Brief Psychological Resilience Scale" and "Life Satisfaction Scale". The internal consistency coefficients obtained for the measurements made using the scales were found out as .81 and .90 for both scales respectively. In the analysis of the data, arithmetic mean and standard deviation values for the variables were determined, t-Test and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) tests were used to determine the differentiation of the scores in terms of some demographic characteristics of the teachers. Scheffe test was used to determine the groups that differed in the ANOVA test. Pearson Correlation analysis was used to determine the relationship between variables. In addition, simple regression analysis was applied by testing the necessary assumptions to determine the prediction of life satisfaction by psychological resilience

Results

As a result of the study, it was determined that the psychological resilience and life satisfaction of the teachers were at the "medium" level, and the average life satisfaction was lower than psychological resilience. Since the study was a cross-sectional study, the pre-earthquake psychological resilience and life satisfaction levels of the participants in the sample were not known. When the databases were examined, it was found that in the last five years before the earthquake, only two studies measuring the psychological resilience and life satisfaction of teachers in the population of Kahramanmaraş province, where this study was also conducted. Although the limited number of studies limits the idea about the change caused by the earthquake, it was determined that no significant change was observed when the results obtained from this study were compared with the results of recent studies conducted in the same population. The data of the study were collected approximately 4 months after the earthquake when schools started to reopen gradually. In this sense, it was inferred that both individual and social healing/recovery process was initiated in the face of the negative situations caused by the earthquake and that the social interaction formed with the reopening of schools contributed positively to psychological resilience and thus life satisfaction as a protective factor. However, more evidence was needed for this. When the results obtained regarding the levels of the variables were analyzed in terms of demographic characteristics, it was concluded that the psychological resilience of male teachers was significantly higher than that of female teachers, and the psychological resilience of teachers aged 51 and over was significantly higher than that of teachers aged 31-40. It was determined that teachers' psychological resilience did not show any difference in terms of marital status, educational status, professional seniority, school level and teaching field variables. It was also determined that the life satisfaction levels of teachers did not differ in terms of demographic variables. When the results of recent studies examining the psychological resilience and life satisfaction levels of teachers in the Turkish Education System were examined, it was seen that there were similar results to the results of this study in

terms of demographic variables, as well as studies in which different results were reported. As another result of the study, it was determined that there was a moderate and positive significant relationship between psychological resilience and life satisfaction. As a result of the regression analysis, it was determined that psychological resilience significantly predicted life satisfaction and explained 13% of the total variance in life satisfaction. The results also indicated that a one-unit change in psychological resilience can cause a change of .44 points on life satisfaction. It was determined that this result was similar to the results of the research conducted between psychological resilience and life satisfaction.

Conclusion

In the study, it was determined that teachers' psychological resilience and life satisfaction levels were not high. In addition, the earthquake caused significant material and moral losses and traumatic situations in individual and social aspects. For this reason, it was suggested that teachers could be supported with psychosocial support studies to increase their psychological resilience, the results of these studies could be monitored regularly, and studies could be planned and implemented for areas open to improvement in terms of teachers' psychological resilience. In addition, it was suggested that individual and group-based academic, social, cultural and sportive programs could be prepared and implemented to increase teachers' life satisfaction levels. It was stated that program contents could be created by determining the needs of teachers with the needs analysis method before planning. It was suggested that qualitative or mixed studies could be conducted to determine the effect of the earthquake on psychological resilience and life satisfaction according to the teachers' own views within the scope of future research.